

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomanta:	Daniel Malaník
Téma práce:	Trestněprávní aspekty korupce ve fotbale
Rozsah práce	103 stran celkem (z toho 82 stran vlastního textu)
Datum odevzdání práce:	17.6.2024
Vedoucí diplomové práce:	doc. JUDr. Bc. Vladimír Pelc, Ph.D.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Jiří Říha, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Autor si vybral velmi zajímavé a stále nedostatečně probádané téma korupce ve fotbale. Jde o známý fenomén, ohledně něž bývá poměrně často slyšet ve zpravodajství ve spojitosti s konkrétními kauzami, ovšem v odborné literatuře mu příliš pozornosti věnováno není (jakkoliv o korupci obecně bývá pojednáno – ovšem zpravidla ve spojitosti s činností úředních osob). Velmi problematický je především aspekt, nakolik je taková korupce páchána ve spojitosti s obstaráváním věcí obecného zájmu. Uvedené téma považuje za vhodné ke zpracování v kandidátské práci.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

- teoretické znalosti – byly potřeba znalosti zejména z oboru trestního práva hmotného a procesního, případně i obchodního či občanského, ale též poznatky z prostředí fotbalu, dále též případně (podle zaměření práce) z kriminologie, příp. dalších doprovodných věd kriminálních,
- vstupní údaje a jejich zpracování – diplomant se (zřejmě) měl zabývat současnou právní úpravou, měl zohlednit současnou i dřívější judikaturu (zejména soudů vnitrostátních),

provést analýzu současného stavu (příp. i za pomoci statistických dat), též se nabízela možnost mezinárodního srovnání,

- použité metody – autor je bohužel v úvodu nevytyčil, práce je v mnoha ohledech popisná, málo analytická, zejména pokud jde o právní úpravu (syntetická prakticky absentuje), autor sice zmiňoval zahraniční kauzy, nicméně srovnávací metody neužil, provedl však dotazníkové šetření.

3. Formální a systematické členění práce

Diplomant rozdělila práci do 5 základních číslovaných kapitol, k nimž přidal úvod a závěr. V první kapitole se věnoval korupci obecně, v druhé korupci ve sportu a ve třetí korupci ve fotbale. Zde vždy mísil přístup, nejprve obecně definoval pojmy, charakterizoval vykládaný problém a pak nastínil základ právní úpravy, to vlastně tak na různé úrovni obecnosti třikrát opakoval. Ve třetí kapitole ještě mezi pojednání o právní úpravě a vymezení pojmů vložil kazuistiku, a to jak českou, tak zahraniční, kterou ovšem začínal. Čtvrtá kapitola je věnována dotazníkovému šetření, poslední útlá pátá kapitola prevenci. Strukturu i s ohledem na náplň kapitol (viz níže) nepovažuji za příliš zdařilou, zpočátku se jen s různou mírou obecnosti autor stále vrací k týmž otázkám, které ale vlastně zevrubně ani jednou neprobere.

4. Vyjádření k práci

Na práci oceňuji především volbu tématu a odvahu zpracovat poměrně náročné a zároveň i kontroverzní téma, které navíc doposud není uceleně zpracováno v odborné literatuře. To jistě zvyšuje nároky na diplomovou práci.

Práci naopak poměrně sráží její jistá nekonzistentnost a neurovnanost. Autor se při psaní nejen obsahově, ale i stylisticky nechal významně ovlivňovat prameny, z nichž čerpal, takže práce v některých kapitolách je psána přísně odborným stylem (jde však veskrze o kompilaci cizích zdrojů), v jiných zase stylem publicistickým a populárně naučným, v němž ani není respektována odborná terminologie, kterou by bylo možno u vysokoškolské práce na Právnické fakultě UK očekávat. To se týká především kazuistiky, v níž autor zcela nekriticky vycházel z novinových článků a podobných zdrojů pochybné kvality, s čímž přebíral i bulvární vyjadřování a terminologii, aniž by je jakkoliv redigoval („dostal“ či „obdržel“ trest, nebo „obdržel trest v délce sedmi měsíců podmíněně s odkladem v délce pěti let a peněžitou pokutu ve výši 900 tisíc Kč“ – v prvním případě se můžeme jen domýšlet, že jde o trest odnětí svobody, v druhém zřejmě jde o peněžitý trest; takto by bylo možno citovat i řadu dalších pasáží).

Podobně neuspořádaně a nekonzistentně vyznívá práce obsahově. Na jednu stranu její pasáže jsou pojaty spíše kriminologicky, zde autor pojednává o korupci a úplatkářství, není však zcela jisté, zda si uvědomuje, že (alespoň v českém prostředí) jednou jde o pojem kriminologický a podruhé legislativní (kromě toho se dopouští některých zjednodušení a nesprávností již při definování korupce – např. obstarávání věcí obecného zájmu má podle něj být nezbytnou podmínkou trestnosti úplatkářství, ač nynější trestní zákoník obsahuje i postih korupce v soukromoprávní oblasti, a to v souvislosti s podnikáním, kde se souvislost s obstaráváním věcí obecného zájmu nežadá). V těchto pasážích se zdá, že diplomant různé definice jiných autorů téměř nekriticky adoruje (navíc jsou zprvu čerpané skutečně z prací nepříliš důvěryhodných, jako jsou kandidátské práce jiných uchazečů, navíc bakalářského stupně, čehož si je autor zřejmě vědom), stejně jako různé výčty aspektů jednotlivých jevů, které jistě mohou být i zcela jiné. V dalších pasážích již zčásti z tohoto kriminologického přístupu chce přecházet k pojednání právně-dogmatickému, jde však jen o velmi hrubý a zčásti nepřesný a neúplný náčrt, když s korupcí spojuje jen jím vybrané trestné činy v hlavě desáté současného trestního zákoníku a zcela pomíjí jiné jeho hlavy a korupční trestné činy tam upravené, které navíc by i mohly mít vztah k dění ve fotbalovém prostředí, kdyby třeba nebylo akceptováno naplnění

znaku „souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu“ (k tomu dále). V celé práci jsem tak nenalezl zmínku o trestnosti nekalosoutěžního podplácení jako trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže ve smyslu § 248 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku, ač jinak se o nekalé soutěži autor stručně zmínil v kap. 1.1.3., trestněprávní konsekvence z toho však nevyvodil. Podobně nepřesná jsou vyjádření o korupci postihované výlučně v rámci X. hlavy zvláštní části trestního zákoníku i vzhledem k celé řadě dalších trestných činů (kupř. § 256 odst. 3 a 4 tr. zákoníku, různé případy postihu pletich - § 226, 257, 258 tr. zákoníku apod., třebaže se asi fotbalového prostředí nebudou obvykle dotýkat).

Poté autor v další kapitole přešel ke kazuistice, a to nejen české, ale i zahraniční. Tato část zabírá více než 1/4 práce, přitom jde o pojednání na pomezí populárně naučného až bulvárního charakteru, tzv. soudniček (vlastně navíc téměř bez jakékoliv trestněprávní problematiky – dokonce zde zpravidla ani není uváděno, za které trestné činy byli jednotliví aktéři odsouzeni). Teprve v druhé části třetí kapitoly autor navázal rozborem trestněprávní problematiky, přičemž nejprve ještě prvních 5 stran věnuje zahraniční právní úpravě a následných 12 stran české (z toho ovšem jen 9 stran se týká právního řádu, další 3 strany se týkají vnitřních pravidel FAČR, které navíc obsáhle kopíruje). Těchto (pouhých) 9 stran práce by přitom zřejmě mělo být jádrem práce. Teprve na straně 61 práce se tak autor dostal k jádru problému, a to výkladu znaku „obstarávání věcí obecného zájmu“. Při jeho výkladu autor využívá jen velmi omezeného jím vybraného okruhu zdrojů z odborné literatury (k naprosté nedostatečnosti v tomto ohledu viz níže). Hned na první pohled je velmi pochybné tvrzení autora, že pojem, který zná právní úprava od r. 1950, byl vykládán judikaturou prvně až v 70. letech 20. století – autor přitom odkazuje, podobně jako v jiných případech, velmi nevhodně na poznámku pod čarou (120), kterou učinil o několik stránek dříve, v níž je ale pouze odkaz na zákon č. 86/1950 Sb., na žádnou judikaturu tak neodkázal. Přitom z publikovaných rozhodnutí týkajících se věcí obecného zájmu známe i významně starší judikaturu – např. rozhodnutí č. 75/1952 Sb. rozh. tr. (rozhodnutí Krajského soudu v Praze, sp. zn. 18 Tk 211/51, z 12.10.1951, tedy hned z počátku účinnosti trestního zákona z r. 1950, který nabyl účinnosti 1.8.1950; srov. ale i celou řadu dalších rozhodnutí – z nich např. č. 65/1952 nebo č. 45/1953 Sb. rozh. tr., zmíníme-li alespoň některá z prvních publikovaných rozhodnutí k trestnímu zákonu z r. 1950). Žádnou relevantní publikovanou judikaturu k danému tématu ale sám diplomant nevedl, nepodrobil ji ani zkoumání a případné kritice (jen slepě převzal řádně neoznačená tvrzení jiných autorů, že starší judikatura je obtížně použitelná). Ovšem zcela nekriticky se stavěl i k soudním rozhodnutím v další pasáži, v níž obsáhle citoval ze dvou nepublikovaných usnesení Nejvyššího soudu z kauz týkajících se korupce ve fotbale (věci jsou z let 2006 a 2007). Autor zcela nekriticky přitom akceptoval, že fotbal je věcí obecného zájmu, což doložil právě uvedenými rozhodnutími, aniž by však valná část obsáhlých citací se této otázky dotýkala (tak tomu je snad jen v posledním odstavci na str. 66 práce, který je ovšem jen citací z druhého uvedeného rozhodnutí Nejvyššího soudu). Tím však autor s výkladem pojmu skončil, další pasáž již po vzoru pojednání vedoucího práce věnoval otázce ústavnosti daného pojmu (aniž by ovšem využil i dalších pramenů k této otázce – např. pojednání Bruny či Jelínka). Vůbec tak nečinil rozbor, proč právě fotbal (či snad jakýkoliv sport, nebo jen vybrané sporty?) je věcí obecného zájmu, zda to tak platí pro všechny soutěže na všech úrovních, všech věkových kategoriích, zda jde jen o soutěže pořádané FAČR, nebo i jinou institucí, zda to tedy platí případně i pro neorganizovaný fotbal, popř. pro soutěž organizovanou jinou institucí (např. školským zařízením) etc. Ničemu z toho ovšem autor pozornost nevěnoval, prostě jen uzavřel, že „korupční činnosti v souvislosti s fotbalovými zápasy, ať už ze strany rozhodčích nebo funkcionářů, lze považovat za ‚obstarání věcí obecného zájmu‘ ve smyslu § 160 a § 161 trestního zákona a § 331 a § 332 trestního zákoníku“. Poněkud se z této jeho definice navíc vytratili hráči, o kterých předtím též obsáhle pojednával (kazuistice i v předchozím pojednání).

Konečně poslední významnou částí je reprodukce dotazníkového šetření provedeného diplomantem (na základě odpovědí pouhých 79 respondentů z 270 z pouhých dvou krajů, tj. nikoli ani z celostátní úrovně). Z něj pak činil (mnohdy příliš zobecňující a unáhlené) závěry, které dokonce označoval za zjištěná „fakta“. Těmi podle něj mají být např. (poněkud úsměvné) závěry, že korupce tu „bohužel“ byla a bude, že korupce není jevem „velmi běžným, ale pouze běžným“ apod.

Z námětů de lege ferenda lze zmínit snad jen podnět k zavedení legální definice pojmu obstarávání věcí obecného zájmu, ovšem bez jakékoliv diplomantovy nabídky, jak by definice měla vypadat.

Z výše uvedeného vyplývá, že práce podle mého názoru není příliš dobrým zpracováním jinak dobře zvoleného tématu a že trpí celou řadou nedostatků. Především je podle mého názoru poměrně povrchní v klíčové oblasti, a to je trestněprávní pojednání o současné právní úpravě, a to i ve vztahu k probíranému tématu korupce ve fotbale a jejího postihu jako úplatkářství. Také z hlediska kriminologického (pokud bychom ji měli vnímat jako kriminologické pojednání) vykazuje řadu nedostatků (např. málo se pracuje s kriminalistickými daty, tedy s fenomenologií této kriminality, specifiky, s etiologií, kontrolou etc., o požadavcích na dotazníkové šetření a o jeho kvalitě nemluvě).

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce byl v zásadě splněn (k výhradám srov. výše).
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Diplomant zpracoval práci samostatně, využité zdroje poznání označoval. Nejde o plagiát.
Logická stavba práce	Autor práci rozčlenil do kapitol a podkapitol (viz výše).
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Seznam odborné literatury vzhledem k probíranému tématu lze považovat za velmi útlý až nedostatečný, chybí celá řada pramenů, které by bylo lze očekávat s ohledem na probírané téma, ať by šlo o práci trestněprávní, anebo kriminologickou. Seznam původních odborných zdrojů čítá jen 14 položek, z nichž navíc některé ani nejsou odbornými publikacemi, ale jen novinovými články, jiné běžnou beletrií. Učebnici trestního práva uvedl diplomant jedinou, poměrně zastaralou, komentář k trestnímu zákoníku jediný (byť aktuální) etc., učebnici kriminologie (ač práce byla též kriminologicky pojata) autor neuvedl žádnou. Autor pak uvádí řadu on-line pramenů, z nichž valná většina jsou novinové články a tzv. soudničky (z nich řada je cizojazyčných). Autor velmi podivným způsobem využíval poznámkový aparát, na jednu a tu samou poznámku pod čarou (s konkrétním číslem) odkazoval v práci opakovaně z různých míst, což poměrně stěžuje čtenáři práci, má-li neustále listovat prací a hledat, na co je odkazováno, navíc zřejmě v tom autor má řadu chyb, protože takové křížové odkazy mnohdy nedávají žádný smysl.

Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubku analýzy lze považovat za ještě dostatečnou.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je vcelku dobrá, autor využíval grafy.
Jazyková a stylistická úroveň	Z hlediska jazykového a stylistického práce trpí jistými nedostatky (viz též výše), především autor mnohde nerespektuje trestněprávní terminologii, píše na mnoha místech populárním až „bulvárním“ způsobem, který není zcela vhodný pro kandidátskou práci na PFUK.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě. Autor by mohl při obhajobě pojednat zejména o těchto tématech: - Pojem obstarávání věci obecného zájmu – výkladu v literatuře, judikatuře, nakoľik platí i pro ovlivňování fotbalových zápasů a na jakých úrovních (všech u dospělých i u dětí, všech organizovaných i neorganizovaných FAČR, může jít i o školní fotbal, školní turnaj etc.; jaké by to mělo být v porovnání s dalšími sporty – stejné, jiné; co pak u jiných podobných subjektů na úrovni spolku, které budou pořádat různé soutěže – např. u svazu zahrádkářů apod.).
Navržený klasifikační stupeň	3

V Praze dne 11. 9. 2024

JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.

oponent diplomové práce